4K - Zgodovina umetnosti

Načrt učnih enot:
Učna enota: Umetnost prehodnih obdobij in romanika

Vsebine:
- umetnost prehodnih obdobij, karolinška renesansa in otoška umetnost;
- romanika: arhitektura, novosti, sestavni elementi in tipologije, pomembni spomeniki v Evropi, Italiji in Sloveniji;
- arhitektura meniških redov;
- pojem grotesknega v romanski umetnosti in kulturi;
- kiparstvo v romaniki: splošne značilnosti in specifični primeri.

Časovna razporeditev: september – oktober

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- vsebinsko, slogovno in kronološko znal opredeliti ter analizirati umetniška pričevanja prehodnih obdobij in romanske umetnosti v Evropi, Italiji ter Sloveniji;
- osvojil osnovno razumevanje zgodovinskega, družbenega in verskega ozadja ter vpliv meniških redov in romarskih poti na oblikovanje romanske arhitekture ter kiparstva;
- prepoznal in analiziral konstrukcijske ter estetske novosti romanske arhitekture (polkrožni lok, oboki, členitev stene, stavbne tipologije, itd.);
- razumel in interpretiral pojem grotesknega ter ikonografske značilnosti romanskega kiparstva in stavbne plastike;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja romanske arhitekture, kiparstva in stavbne plastike.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejša pričevanja prehodnih obdobij in romanske umetnosti (v Evropi, Italiji in Sloveniji);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih del ter njihove časovne in prostorske umestitve;
- je usvojil osnovno razumevanje zgodovinskega, družbenega in verskega ozadja ter vloge meniških redov pri nastanku umetnin tega obdobja;
- prepozna ter navede temeljne konstrukcijske elemente romanske arhitekture in glavne značilnosti romanskega kiparstva (vključno s pojavom grotesknega);
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Gotika in začetek prenove slikarstva

Vsebine:

- gotika: rojstvo in nastanek sloga, splošne značilnosti, novosti v arhitekturi, glavni spomeniki v Franciji (Saint-Denis, Chartres, Notre-Dame v Parizu, Reims) in drugod po Evropi;
- gotsko kiparstvo;
- gotika v Sloveniji;
- razvoj oltarnih tipologij;
- slikarstvo: Cimabue, Giotto in drugi pomembni predstavniki.

Časovna razporeditev: oktober – november

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- vsebinsko, slogovno in kronološko znal opredeliti razvoj gotske umetnosti od njenega nastanka v Franciji do razcveta po celotni Evropi;
- zmožen analizirati ključne arhitekturne in konstrukcijske novosti gotike (šilasti lok, rebrasti obok, podporni sistem, širitev svetlobnih površin/vitraži, itd.) na reprezentativnih spomenikih;
- spremljal razvoj gotskega kiparstva (od togosti k večjemu naturalizmu in gibanju) ter razvoj novih oltarnih tipologij;
- vrednotil pomen prenovitve slikarskega jezika pri Cimabuju, Giottu in drugih umetnikih kot temelj za prehod v renesančno slikarstvo;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja gotske arhitekture, kiparstva in slikarstva.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna ključne spomenike gotike v Franciji in drugod po Evropi ter najpomembnejša slikarska dela (Cimabue,Giotto);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize gotskih del ter njihove časovne in prostorske umestitve;
- je usvojil osnovno razumevanje družbenega in verskega ozadja ter sprememb pri nastanku gotskih katedral in oltarnih oprem;
- prepozna in zna definirati glavne konstrukcijske novosti gotske arhitekture, značilnosti gotskega kiparstva ter slikarske premike protorenesanse;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Začetek renesanse v Italiji in Severna renesansa
Vsebine:
- začetek renesanse v Italiji;
- pomen antike in humanizma;
- znanstvena perspektiva;
- Brunelleschi, Donatello, Masaccio in drugi avtorji;
- severna renesansa: značilnosti, tehnične novosti, primerjava in vpliv na italijansko renesanso;

- Jan van Eyck in drugi pomembnejši avtorji.

Časovna razporeditev: november – januar

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- razumel in razložil vpliv humanizma, oživljanja antike in izuma linearne (znanstvene) perspektive na vznik renesančne umetnosti v Italiji;
- znal analizirati prelomna dela pionirjev florentinske renesanse (Brunelleschi v arhitekturi, Donatello v kiparstvu, Masaccio v slikarstvu) in drugih avtorjev;
- prepoznal in primerjal značilnosti ter tehnične novosti severne renesanse (razvoj oljnega slikarstva, realizem,) z italijansko renesanso;
- znal analizirati umetniški opus Jana van Eycka in drugih ključnih severnih mojstrov ter razumel medsebojne vplive med obema umetniškima žariščema;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja zgodnjerenesančne arhitekture, kiparstva, slikarstva in perspektivičnih pravil.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejše avtorje in dela zgodnje italijanske ter severne renesanse (Brunelleschi, Donatello, Masaccio, Jan van Eyck);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih renesančnih del ter njihove časovne umestitve;
- razume vlogo humanizma, antike in novih slikarskih tehnik (oljno slikarstvo, perspektiva) pri nastanku umetnin;
- prepozna in navede temeljne razlike ter stične točke med italijansko in severno renesanso;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Razcvet zgodnje renesanse (Quattrocento)

Vsebine:
- zgodnja renesansa: splošni pregled in pomembnejši avtorji (Piero della Francesca, Botticelli, Mantegna, Antonello da Messina in drugi).

Časovna razporeditev: januar – marec

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- zmožen vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti ter analizirati razvojne stopnje zgodnje renesanse širom po italijanskih umetniških središčih;
- znal analizirati posebnosti in slogovne avtorske poteze ključnih mojstrov Quattrocenta (geometrijska matematična skladnost Piera della Francesce, linearna eleganca Botticellija, iluzionizem Mantegne, vpliv severnjaške tehnike pri Antonellu da Messini, itd.);
- razumel vlogo mecenstva, dvornih kultur in versko-filozofskih miselnosti (npr.

novoplatonizma) pri oblikovanju umetniških naročil;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja renesančnega slikarstva, kiparstva in prostorskih iluzij.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna temeljna dela in vodilne avtorje zgodnje renesanse (Piero della Francesca, Botticelli, Mantegna, Antonello da Messina in drugi);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih del ter njihove časovne umestitve;
- razume vpliv mecenov in družbeno-filozofskega ozadja na nastanek del 15. stoletja;
- prepozna in navede glavne slogovne značilnosti in prepoznavne elemente obravnavanih umetnikov;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Visoka renesansa in manierizem
Vsebine:
- visoka renesansa: Leonardo, Michelangelo, Raffaello;
- beneška šola;
- manierizem.

Časovna razporeditev: marec – april

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- sposoben vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti ter primerjati vrhunske umetniške dosežke visoke renesanse, beneške šole in manierizma;
- znal analizirati kompozicijske, tehnične in estetske inovacije Leonarda, Michelangela in Raffaella;
- prepoznal specifičnosti beneške šole in glavnih mojstrov;
- razumel in znal razložiti vzroke za nastanek manierizma ter znal analizirati njegove značilnosti;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja visoke renesanse, beneškega slikarstva in manierizma.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejša dela ključnih avtorjev visoke renesanse (Leonardo, Michelangelo, Raffaello), beneške šole ter predstavnikov manierizma;
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih del ter njihove časovne umestitve;
- je usvojil razumevanje spremembe družbenega statusa umetnika in prehoda iz klasične harmonije v manieristični odmik od pravil;
- prepozna temeljne značilnosti visoke renesanse, specifičnost beneškega kolorizma

ter glavne znake manierističnega sloga;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Barok in rokoko v Italiji in Evropi

Vsebine:
- barok: značilnosti arhitekture; Caravaggio, Bernini;
- barok in rokoko: evropska dvorna in cerkvena arhitektura, evropski mojstri.

Časovna razporeditev: maj

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- zmožen vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti ter analizirati ključne manifestacije baročne umetnosti in rokokoja v Italiji ter po Evropi;
- razumel vlogo protireformacije, katoliške obnove ter absolutističnih dvorov pri oblikovanju baročnega in rokokojskega sloga;
- znal analizirati novosti v baročni arhitekturi, kiparstvu in slikarstvu (dinamika prostora, valovite linije, iluzionizem) ter prelomni slogovni prispevek Caravaggia, Berninija in drugih evropskih mojstrov;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja baročne in rokokojske arhitekture, kiparstva ter slikarstva.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejše spomenike in avtorje baroka ter rokokoja (Caravaggio, Bernini, vodilni evropski mojstri);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize baročnih ter rokokojskih del in njihove časovne umestitve;
- je usvojil osnovno razumevanje zgodovinskega, verskega in dvornega ozadja (protireformacija, absolutizem) ter njegov vpliv na umetnost;
- prepozna temeljne slogovne značilnosti baroka (dinamika, dramatičnost, svetlobni kontrasti) in rokokoja (lahkotnost, igrivost, bogata dekorativnost);
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Na podlagi dinamik dela v razredu in didaktičnih potreb bodo navede vsebine lahko delno prilagojene. Prav tako bodo lahko sumativna preverjanja dveh učnih enot združena v eno samo preverjanje ali drugače razporejena.

Spremljanje napredka in formativno preverjanje:
OBLIKE SPROTNEGA PREVERJANJA

- sprotno ponavljane / krajše spraševanje predelane snovi;
- domače naloge;
- ustna ali pisna analiza umetniških del;
- skupinsko delo v razredu;
- diskusija / razgovor o umetniških temah, razstavah, itd.

Povratna informacija in možnosti za izboljšanje:
Vzpostavitev učinkovite povratne informacije pri predmetu umetnostna zgodovina temelji na formativnem in sumativnem spremljanju napredka dijaka. Cilj je usmerjanje dijaka k avtonomiji pri učenju, samostojnemu in kritičnemu opazovanju ter analizi umetniških del. Glede tega bom pri oblikah sprotnega preverjanja v razredu dijake opozarjal na strategije s katerimi lahko izboljšajo svoje znanje in spretnosti, pri sumativnem preverjanju pa preko pogovora jih opozoril na vrzeli, pomanjkljivosti in šibke točke in jim svetoval strategije preko katerih jih odpraviti.

Načini ocenjevanja in dokazi o doseženih rezultatih:
- ustno spraševanje;
- pisne kontrolke (z vprašanji odprtega tipa ali strukturiranega tipa);
- raziskave, predstavitve, analize del in avtorjev, krajši eseji (v pisni, ustni obliki s pomočjo ppt predstavitev, v obliki avdio ali videozapisa, itd.);

Kriteriji ocenjevanja (splošni za predmet):
Kriteriji ocenjevanja (splošni za predmet) *

Pri ocenjevanju ustnega spraševanja bom upošteval sistematično poznavanje učnih vsebin, s posebnim poudarkom na razumevanju in uporabi znanja; sposobnost samostojnega podajanja in povezovanja vsebin ter utemeljevanja trditev; zmožnost slogovne analize in smiselne primerjave del ter kritično-dialektične interpretacije; terminološko in jezikovno pravilnost.

Pri ocenjevanju kontrolk bom upošteval predvsem poznavanje učnih vsebin in smiselno podajanje; zmožnost slogovne analize in primerjave; sposobnost povezovanja, logičnega sklepanja in sinteze; jezikovno pravilnost in ustrezno uporabo strokovnega izrazoslovja.

Pri ocenjevanju raziskav, referatov, predstavitev likovnih del, krajšjih esejev bo poudarek na vsebinski izčrpnosti, analizi, izvirnosti, povezovanju, jezikovni ustreznosti, urejenosti oddanega dela, kritični uporabi in navajanju literature. Nadalje bom upošteval smiselno in suvereno podajanje, oblikovno kvaliteto predstavitve in skladnost s podanimi informacijami.

Pri končnem ocenjevanju bom poleg zgoraj navedenih kriterijev upošteval še zanimanje, trud in sodelovanje pri učnem procesu ter domače delo.

LESTVICA ZA DOLOČANJE OCEN

10 Dijak popolnoma in zelo poglobljeno obvlada učne vsebine, s celovitim vpogledom v različne aspekte obravnavane snovi. Snov zna meddisciplinarno povezovati, zelo logično in smiselno razčleniti, argumentirati in dograditi z zavestnim osebnim pristopom. Jezikovno izražanje in podajanje sta neoporečna.
9 Dijak zelo dobro obvlada učne vsebine in je pri tem sposoben poglobljenega in izčrpnega povezovanja in argumentiranja. Pri podajanju snovi kaže znake samostojnega dela in sposobnost tudi osebnega pristopa. Izrazoslovje je terminološko točno in bogato.
8 Dijak zanesljivo in poglobljeno obvlada učne vsebine in pri tem svoje trditve smiselno utemeljuje. Sposoben je logičnega povezovanja posameznih pojmov in argumentiranja. Izražanje je pravilno in tekoče.
7 Dijak celovito in dovolj jasno obvlada učne vsebine in je pri tem sposoben primernega povezovanja in argumentiranja. Podajanje je v glavnem tekoče in terminološko točno.
6 Dijak pozna osnovne pojme učne snovi, besedni zaklad pa je pri tem omejen. Znanje je večinoma faktografsko, sposobnost povezovanja pomanjkljiva, podajanje ni povsem samostojno.
5 Dijak skromno in pomankljivo pozna učne vsebine, obvladovanje specifičnega izrazoslovja je površno. Sposobnost povezovanja posameznih učnih vsebin je neustrezna, pri podajanju ni samostojen.
4 Dijak povsem nezadostno pozna učno snov, kaže nepoznavanje predmetnega izrazoslovja, zmedeno ter neurejeno podajanje.
2-3 Dijak kaže popolno nepoznavanje učne snovi, oziroma odklanja preverjanje ali ne odgovarja na vprašanja.

Pogoji za pozitivno zaključno oceno:
Dijak mora pri predmetu dokazati, da je usvojil vse ključne vsebine/pojme učne snovi letošnjega leta. Pri posameznih učnih enotah so navedeni minimalni standardi, ki jih mora doseči. Zaključna ocena ni avtomatično aritmetično povprečje sumativnih preverjanj.

Uvedeni učbeniki, delovni zvezki, berila, knjige in drugo učno gradivo, ki dijaka spremlja na svoji učni poti:
Pri predmetu je na klasični smeri sta uvedena sledeča učbenika: G. Dorfles, M. Ragazzi, Capire l'arte. Vol. 1 Dalle origini al Trecento in G. Dorfles, C. Dalla Costa, G. Pieranti, Capire l'arte. Vol. 2. Dal Quattrocento al Rococò, ATLAS, 2018. Na humanistični smeri pa učbenik Nataša Golob, Umetnostna zgodovina (Učbenik za umetnostno zgodovino v gimnazijskem izobraževanju, srednje tehniškem oz. strokovnem izobraževanju in poklicno tehniškem izobraževanju), Založba DZS, Ljubljana, 2017. Poleg učbenikov bom uporabljal dodatno gradivo v obliki ppt predstavitev, video zapisov, spletnih virov, krajših člankov, esejev, ipd.